اخبار

رئیس سازمان برنامه و بودجه:

پیش‌بینی درآمدهای نفتی در بودجه سال آینده قابل وصول است

رئیس سازمان برنامه و بودجه گفت: درآمد نفتی در بودجه سال آینده ۶۰۳ همت پیش‌بینی شده است که باید بگویم این عدد ترکیبی از تغییرات پیش‌بینی‌شده و قابل احصا و با کمترین مخاطره است. سیدمسعود میرکاظمی در نشست علنی دیروز (یکشنبه، دوم بهمن‌ماه) در جریان رسیدگی به کلیات لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور در خصوص درآمد نفتی بودجه سال آینده اظهار کرد: درآمد نفتی ۶۰۳ همت پیش‌بینی شده است که برخی می‌گویند ممکن است میزان فروش نفت یا قیمت دلار تغییر یابد و این رقم محقق نشود که باید بگویم عدد ۶۰۳ همت ترکیبی از تغییرات پیش‌بینی‌شده و قابل احصا و با کمترین مخاطره است. وی با اشاره به واریز ۴۰ درصدی از درآمد فروش نفت به صندوق توسعه ملی افزود: استقراض از صندوق نداریم و در صورت کسری بودجه به سمت بودجه جاری یا تملک دارایی نخواهیم رفت. از سوی دیگر تراز عملیاتی مدیریت شده است. در سال‌های گذشته برخی هزینه‌ها در تبصره ۱۴ لایحه بودجه دیده می‌شد که از جنس هدفمندی نبود. ۱۵۰ همت از این هزینه‌ها از تبصره ۱۴ به بدنه بودجه انتقال یافت و با در نظر گرفتن ۶۵ تا ۷۰ همت، ترمیم حقوق، تسریع تراز عملیاتی اتفاق نخواهد افتاد و کمتر از ۲۰ درصد رشد هزینه‌ها را خواهیم داشت که نشان می‌دهد دولت مسیر درستی در پیش گرفته است.

رئیس سازمان برنامه و بودجه اظهار کرد: سال آینده تسویه ۲۵۰ میلیارد تومانی بدهی خواهیم داشت. امسال ماهانه ۱۸۰ میلیارد اوراق منتشر کردیم و ماهانه ۱۵ همت اوراق، تسویه کردیم و ۳۳۰ همت به صندوق‌ها کمک کرده‌ایم که با در نظر گرفتن ۱۸۰ همت کمک به سازمان تأمین اجتماعی، ۳۴۵ همت پرداخت شده، در حالی که دولت هیچ نقشی در این موارد نداشته است.

رانت خوراک ارزان مانع توسعه زنجیره ارزش پتروشیمی

صنایع انگیزه رشد بهره‌وری انرژی ندارند

کارشناس اقتصادی گفت: صنایع پتروشیمی می‌توانند با تغییرات جزئی راندمان کارشان را بالاتر ببرند و مصرف انرژی را کاهش دهند، اما از آنجا که مبلغ بسیار اندکی برای انرژی مصرفی‌شان می‌پردازند، انگیزه‌ای برای انجام این کار ندارند. فاضل مریدی ضمن تأیید اثرگذاری قیمت‌های پایین خوراک پتروشیمی‌ها و سوخت صنایع بر مصرف بی‌رویه انرژی در زمینه کالا و خدمات تولیدی در کشور تصریح کرد: می‌توان گفت که سوخت بسیار ارزان و قیمت خوراک پایین صنایع در مصرف بالای انرژی در کشورمان به صورت صد درصد موثر بوده است. از آنجا که انرژی با قیمت یارانه‌ای و بسیار پایین عرضه می‌شود، مصرف‌کنندگان انگیزه‌ای برای مدیریت مصرف‌شان ندارند و همین امر در بالا بودن شدّت مصرف انرژی در کشورمان اثرگذار بوده است. وی افزود: به طور کلی، هزینه پرداختی مصرف‌کنندگان برای انرژی در مقایسه با سایر هزینه‌های آن‌ها بسیار ناچیز است. در واقع قیمت نسبی انرژی در کشورمان صفر است. بنابراین، صنایع دلیلی نمی‌بینند به سمت مدیریت مصرف‌شان گام بردارند. آن‌ها می‌توانند با تغییرات جزئی راندمان کارشان را بالاتر ببرند و مصرف انرژی را کاهش دهند. اما از آنجایی که مبلغ بسیار اندکی برای انرژی مصرفی‌شان می‌پردازند، انگیزه‌ای برای انجام این کار ندارند. مریدی گفت: از آنجا که رانت عظیمی در زمینه خوراک پتروشیمی‌ها ایجاد کرده‌ایم، زمینه برای خام‌فروشی در ابتدای زنجیره این صنعت به وجود آمده است. در شرایط فعلی، صنایع انگیزه‌ای برای توسعه زنجیره پایین دست ندارند. یک حاشیه سود بالایی در زمینه خام‌فروشی در ابتدای زنجیره وجود دارد و پتروشیمی‌ها دلیلی نمی‌بینند به سمت توسعه زنجیره پایین‌دست حرکت کنند. این کارشناس اقتصادی اظهار داشت: حذف یارانه‌های بالای انرژی پتروشیمی‌ها، آن‌ها را مجبور می‌کند که به سمت نوآوری حرکت کنند و به توسعه زنجیره پایین‌دست که اشتغال‌زایی بیشتری خواهد داشت، بپردازند. وی اضافه کرد: به طور کلی اگر می‌خواهیم وضعیت فعلی را بهبود ببخشیم باید به سمت ایجاد بازار رقابتی و آزادسازی قیمت‌ها گام برداریم و از روش‌های مختلفی می‌توانیم بهره بگیریم، مثلاً سهیم کردن شرکت‌های پتروشیمی در توسعه میادین گازی جدید می‌تواند کارساز باشد.

نخستین محموله مخزن‌دار ریلی نفت سفید در زاهدان تخلیه شد

نخستین محموله مخزن‌دارهای ریلی نفت سفید با تغییراتی در خط انتقال بندرعباس، وارد انبار نفت شهید سلیمانی زاهدان شد.

به گزارش شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه زاهدان، قربانعلی مردانی، مدیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه زاهدان در این باره گفت: با پیگیری‌های انجام‌شده و همکاری ستاد شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی و منطقه هرمزگان، خط انتقال ریلی نفت سفید از مبدأ بندرعباس به مقصد زاهدان فعال و نخستین محموله مخزن‌دارهای ریلی روز پنج‌شنبه (۲۹ دی‌ماه) در انبار نفت شهید سلیمانی زاهدان تخلیه شد.

وی افزود: با توجه به سرمای شدید هوا و نیاز به سوخت‌رسانی سریع‌تر و کافی نبودن توان انتقال سوخت از طریق نفتکش‌های جاده‌پیما، طرح ارسال نفت سفید از طریق ریل در دستور کار قرار گرفت و با آغاز این طرح، انتقال نفت سفید شتاب بیشتری گرفت.

مدیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه زاهدان بیان کرد: از ابتدای این طرح تاکنون حدود یک میلیون و ۷۰۰ هزار لیتر نفت سفید در دو مرحله از طریق واگن به زاهدان ارسال شده و واگن‌های بیشتری نیز در حال بارگیری و ارسال به منطقه است.

مردانی ابراز امیدواری کرد: با تدابیر در نظر گرفته شده مشکلی در تأمین سوخت زمستانی مردم استان وجود ندارد و نفت سفید و گاز مایع در شعب و مکان‌های عرضه فرآورده‌های نفتی در حال توزیع است.

وی با اشاره به برودت هوا در شمال استان گفت: با توجه به سرمای هوا در حوزه سیستان، توجه بیشتری به این ناحیه معطوف شده و با اقدام‌های انجام‌شده و همکاری مسئولان استان، نفت سفید ار ابتدای امسال تا پایان آذرماه، ۳ درصد بیشتر از مدت مشابه پارسال توزیع شده است.

مدیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه زاهدان از رشد نامتعارف مصرف بنزین در سطح این منطقه خبر داد و افزود: مصرف بنزین در مدت یادشده نسبت به مدت مشابه پارسال، در زابل ۴۵ درصد افزایش داشته و این روند افزایش مصرف نگران‌کننده است.

آینده برای نفت جذاب‌تر می‌شود

سال ۲۰۲۲، سال خوبی برای صنعت نفت بود و با وجود پیش بینی‌هایی که از نمایان شدن فروپاشی این صنعت و مرگ نفت با توسعه انرژی تجدیدپذیر و برقی شدن وجود داشت، سوخت‌های فسیلی، ستاره سال بودند و تقاضا برای همه نوع کالای انرژی به خصوص زغال سنگ، افزایش پیدا کرد.

در این بین، مخالفت با غول‌های نفتی شدت گرفت و اعتراضات شدیدتر شد. کنشگران به خیابان‌ها و ساختمان‌ها ریختند و آثار هنری معروف جهان را برای افزایش آگاهی نسبت به تغییرات اقلیمی، تخریب کردند.

غول‌های نفتی بی‌توجه به افزایش میزان کنشگری، به مدد قیمت‌های بالاتر کالاهایی که تولید می‌کنند، سود هنگفتی را درو کردند. غول‌های نفتی در سال ۲۰۲۲ جمعا ۲۰۰ میلیارد دلار درآمد گزارش کردند و بسیاری از ابرغول‌های سود سه ماهه کم سابقه‌ای را در طول سال ۲۰۲۲ تحت تاثیر تقاضای قوی و عرضه محدود انرژی، به ثبت رساندند.

این صنعت با عملکرد قوی محصولاتش در سال میلادی گذشته، فرصت کاهش بدهی را پیدا کرد و مجموع بدهی غول‌های نفتی، به ۱۰۰ میلیارد دلار کاهش یافت که پایین‌ترین میزان در ۱۵ سال گذشته و بیش از ۵۰ درصد کمتر از سال ۲۰۲۰ بود که بدهی آنها به ۲۷۰ میلیارد دلار صعود کرده بود.

اما اوضاع تا این حد هم برای آنها آرام نگذاشت. نخست این که اتحادیه اروپا و انگلیس تصمیم گرفتند برای درآمدزایی و تهیه پول برای برنامه‌های کمک انرژی، از شرکت‌های نفت و گاز، مالیات بر سود بادآورده دریافت کنند. شرکت شل اعلام کرد انتظار دارد تاثیر مالیات بر درآمد اضافی اتحادیه اروپا و انگلیس، ۲.۴ میلیارد دلار هزینه بردارد. در پی این هزینه، شل ممکن است در طرح‌های سرمایه‌گذاری برای دریای شمال، بازنگری کند. در این بین، با وجود مخالفت سیاسی برای توسعه ذخایر بیشتر نفت و گاز در انگلیس، بیش از ۱۰۰ درخواست در ماه جاری برای اکتشاف در حوزه دریای شمال ارائه شده است.

شرکت توتال انرژیز فرانسه اعلام کرد از مالیات بر درآمد اضافی اتحادیه اروپا و انگلیس، هزینه قابل توجهی متحمل خواهد شد و این مالیات، حدود ۲.۱ میلیارد دلار برای این شرکت هزینه خواهد برداشت. در نتیجه، این شرکت فرانسوی با اشاره به این که معلوم نیست این مالیات، در صورت کاهش قیمت نفت و گاز، بازنگری شود، تصمیم گرفته است سرمایه‌گذاری‌ها در دریای شمال را به میزان یک چهارم، کاهش دهد.

در این بین، قیمت نفت و گاز کاهش پیدا کرد. نفت در همان حدودی که یک سال پیش معامله می‌شد، قرار دارد و گاز طبیعی در اروپا و ایالات متحده، کاهش قیمت قابل ملاحظه‌ای پیدا کرده است.

ژان لوک گیزیو، مدیر انگلیسی اکتشاف و تولید توتال به فایننشیال تایمز گفت: صنعت انرژی در یک بازار چرخه‌ای فعالیت می‌کند و در معرض نوسان قیمت کالاها قرار دارد. ما بر این باوریم که در صورت کاهش قیمت‌ها پیش از سال ۲۰۲۸، دولت باید آماده بازبینی مالیات سودهای انرژی باشد.

شرکت آمریکایی اکسون یک گام فراتر از انتقاد برداشت و از اتحادیه اروپا برای لغو مالیات بر درآمد اضافی، شکایت کرد. استدلال این شرکت این است که مالیات مذکور، تاثیر عکس داشته و سرمایه‌گذاری‌ها را مایوس کرده و اعتماد سرمایه‌گذار را تحلیل می‌برد.

با این حال، غول‌های نفتی برنامه‌های سرمایه‌گذاری بزرگی دارند که فقط برای اروپا نیست. اکسون و شورون قصد دارند امسال ۱۰ درصد بیشتر از سال گذشته به میزان کلی ۴۱ میلیارد دلار هزینه کنند.

با وجود این که پیش بینی می‌شود ابرغول‌های اروپایی در خصوص پولشان به دلیل مالیات بر درآمد اضافی، احتیاط بیشتری به خرج دهند، بریتیش پترولیوم هزینه بیشتری در حوزه شل آمریکا و خلیج مکزیکو خواهد داشت. اما این شرکت‌ها، به هزینه بالا در پروژه‌های کم کربن ادامه می دهند.

بانک اچ‌اس‌بی‌سی در یادداشت اخیری اعلام کرد به نظر می‌رسد غول‌های اروپایی نسبت به غول‌های آمریکای، ارزش جذاب‌تری دارند. این بانک، در میان بانکهایی است که عملکرد قوی‌تر سهام غول‌های نفتی اروپایی را پس از درخشش سال گذشته ابرغول‌های آمریکایی در بازار سهام، پیش بینی می‌کند.

اگر سرمایه‌گذاری پروژه‌های کم کربن، ضامن عملکرد قوی‌تر سهام باشد، در آن صورت، حق با اچ‌اس‌بی‌سی است. در واقع، فشار زیادی روی صنعت نفت وجود دارد تا برای خود، اهداف جدی‌تری برای کاهش آلایندگی تعیین کرده و تعهد قوی‌تری برای کربن‌زدایی داشته باشد. این فشار بعید است امسال کمتر شود زیرا دولتها در اتحادیه اروپا، انگلیس و آمریکا، برنامه‌های تغییرات اقلیمی را مضاعف کرده‌اند.

این احتمال وجود دارد که ۲۰۲۳، سال قوی دیگری برای صنعت نفت باشد زیرا این شرکت‌ها با قدرت پا به سال جدید گذاشته‌اند و انتظار نمی‌رود تقاضا برای نفت و گاز کاهش پیدا کند.

بر اساس گزارش اویل پرایس، اتحادیه اروپا به خرید میزان بیشتری گاز برای پر کردن مخازن خود نیاز دارد و همچنان به استفاده از فرآورده‌های نفتی ادامه می‌دهد که دیگر از روسیه خریداری نمی‌کند. چین اقتصاد خود را گشوده و اکثر تحلیلگران، بهبود دیر یا زود تقاضای این کشور برای نفت و گاز را پیش بینی می‌کنند. حتی آمریکا با همه بلندپروازیهایی که در حوزه انرژی پاک دنبال می‌کند، بعید است تا ماه‌ها از جایگاه خود به عنوان بزرگترین مصرف کننده نفت نزول کند. آینده نزدیک برای غول‌های نفتی مطمئنا روشن است.

تا پایان آذرماه ۱۴۰۱ حدود ۱۵ میلیارد مترمکعب گاز در پالایشگاه فجر جم فرآورش شد

مدیرعامل شرکت پالایش گاز فجر جم با اشاره به فصل سرد سال و پایداری تولید در این شرکت اظهار کرد: در ۹ ماهه امسال حدود ۱۵ میلیارد مترمکعب گاز در این شرکت فرآورش شده است.

به گزارش شرکت ملی گاز ایران، سیدمحمدمهدی هاشمی با بیان اینکه از ابتدای امسال تا پایان آذرماه ۱۴ میلیارد و ۷۷۰ میلیون مترمکعب گاز در پالایشگاه فجر جم تولید و به خط سراسری ارسال شده است، گفت: در همین مدت ۲ میلیون بشکه میعانات گازی و بیش از ۹ هزار تن گاز مایع (ال‌پی‌جی) تولید شده است.

وی افزود: خوشبختانه با وجود فعال بودن چند سامانه بارشی، تولید در این شرکت همچنان پایدار است و شیرین‌سازی گاز طبق تعهد تا پایان فصل زمستان تداوم خواهد داشت.

مدیرعامل شرکت پالایش گاز فجر جم تصریح کرد: تولید حداکثری گاز و گرم نگه داشتن منازل مردم اولویت مهم شرکت ملی گاز ایران است و ما نیز از هیچ کوششی در این زمینه فروگذار نمی‌کنیم.

بخشی از ناترازی گاز را با مدیریت مطلوب دولت و وزیر نفت پشت سر گذاشتیم

سخنگوی کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی گفت: با مدیریت مطلوب دولت و وزیر نفت، ناترازی گاز در زمستان را پشت سر گذاشتیم، اما باید ردپایی از این مسئله در بودجه دیده می‌شد. دیروز (یکشنبه، دوم بهمن‌ماه) مجلس شورای اسلامی در جریان بررسی کلیات لایحه بودجه ۱۴۰۲ کل کشور اظهار کرد: بنده به دولت عرض می‌کنم بودجه سال ۱۴۰۱ وقتی تنظیم شد که نیمی از آن به دولت گذشته مربوط می‌شد، اما بودجه کنونی به نام این دولت و این مجلس تمام خواهد شد و در عمل از سال آینده ما هستیم که بانی وضع موجود خواهیم بود. وی با بیان اینکه برخی از تغییرات لایحه بودجه مثبت قلمداد می‌شود، افزود: به واقع این تغییرات کافی نیست و انتظارهای تحولی ما از این دولت بیشتر بود، ما به اصطلاح انتظار ۱۰۰ قدم داشتیم، اما این بودجه تنها ۱۰ قدم را طی کرده است، البته باید گفت دولت گذشته همین ۱۰ قدم را نیز طی نمی‌کرد. سخنگوی کمیسیون انرژی مجلس به سند تحول دولت اشاره و تأکید کرد: یکی از مهم‌ترین بخش‌های سند تحول دولت به موضوع بهینه‌سازی مصرف انرژی اشاره دارد. در شرایط کنونی اوضاعی را پشت سر گذاشته‌ایم که با مدیریت مطلوب دولت و وزیر نفت، به هر حال ناترازی گاز در زمستان را پشت سر گذاشتیم، اما باید ردپایی از این مسئله در بودجه دیده می‌شد که دیده نشده است.

راهی جز بهینه‌سازی مصرف سوخت نیست؛

هشدار واردات سالانه ۵ میلیارد دلار بنزین

در صورت بی‌توجهی به افزایش تولید بنزین یا بهینه‌سازی مصرف، دولت مجبور خواهد بود با احتساب نرخ ۶۰ سنت به ازای هر لیتر بنزین به منظور پوشش کسری ۲۲ میلیون لیتر در روز بنزین، سالانه ۵ میلیارد دلار صرف واردات بنزین در افق ۱۴۲۰ کند.

تامین و بهکارگیری صحیح انرژی یکی از مهمترین موضوعاتی است که بر میزان پیشرفت اقتصادی و ثبات سیاسی و اجتماعی کشورها مؤثر است. در همین راستا حفاظت از منابع موجود، مدیریت مصرف و استفاده از منابع جدید انرژی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

بخش حمل و نقل یکی از مهمترین بخشهای مصرفکننده انرژی در کشور است که برنامهریزی همه‌جانبه در خصوص اصلاح زیرساخت‌های آن، موجب اصلاح الگوی مصرف در این بخش خواهد شد.

در حال حاضر بخش حمل و نقل بعد از بخش خانگی، عمومی و تجاری، در رتبه دوم مصرف انرژی قرار دارد وحدود یک چهارم مصرف کل انرژی را به خود اختصاص داده است. افزایش جمعیت و افزایش تعداد خودروها را میتوان از مهم‌ترین دلایل افزایش مصرف سوخت طی سالهای اخیر برشمرد.

*** زنگ خطر واردات بنزین و گازوئیل به صدا درآمده است**

بررسی روند تولید و مصرف بنزین و گازوئیل در سبد سوخت کشور نشان می‌دهد که دولت طی سالهای آتی با یک چالش جدید رو به رو خواهد شد. از این رو شناسایی دلایل افزایش مصرف بیرویه سوخت و اولویت‌بندی برای یافتن راهکار جلوگیری از آن، چاره‌اندیشی برای تنوع‌بخشی به سبد سوخت و ایجاد الگوی بهینه‌سازی مصرف سوخت حمل و نقل کشور از مهمترین کارهای پیش روی حوزه انرژی کشور در مورد سبد سوخت خواهد بود.

در سالهای اخیر و علیالخصوص پس از فروکش کردن بیماری کرونا، مصرف بنزین و گازوئیل در کشور به سرعت در حال افزایش است. این افزایش مصرف تا جایی ادامه یافته که طی روزهای اخیر، علی اکبر نژادعلی، مدیر عامل شرکت ملی پخش فرآوردههای نفتی، در اظهاراتی عجیب اعلام کرد: «زمستان امسال مصرف بنزین کاهش نیافته و شاهد مصرف بی‌رویه این فرآورده نفتی هستیم؛ به طوری که متوسط مصرف بنزین در سال جاری از ابتدای سال تا امروز ۱۰۳,۵ میلیون لیتر در روز بوده است. در روز سوم دی‌ماه، ۱۱۶ میلیون لیتر بنزین در کشور مصرف شد که عددی بسیار بزرگی برای فصل زمستان است. امسال تنها سالی است که برخلاف روند سال‌های گذشته، مصرف در زمستان کاهش نیافته است».

علاوه بر بنزین، بررسی‌های صورت گرفته نشان میدهد تراز تولید و مصرف گازوئیل نیز با توجه به کاهش فشار گاز طبیعی در میادین پارس جنوبی و افزایش مصرف گازوئیل به عنوان سوخت مایع در صنایع انرژی‌بر در حالت هشدار قرار گرفته و در صورت عدم افزایش تولید و بهینه‌سازی مصرف، واردات این سوخت نیز دور از انتظار نخواهد بود.

*** تراز بنزین کشور در سال ۱۴۰۱ منفی شد**

بررسیهای صورت گرفته نشان میدهد، ظرفیت تولید پالایشگاهی بنزین کشور در ۲۰ سال گذشته از ۴۵,۸ میلیون لیتر در روز در سال ۱۳۸۰ به حدود ۱۱۲ میلیون لیتر در روز در سال ۱۴۰۰ افزایش پیدا کرده است. با افتتاح پروژه پالایشگاه ستاره خلیج فارس در سال ۱۳۹۷، برای اولین بار میزان تولید بر مصرف بنزین در داخل کشور پیشی گرفت و ایران به فهرست کشورهای صادرکننده بنزین پیوست.

این در حالی است که مقدار میانگین مصرف بنزین در سال ۱۴۰۰، ۸۲ میلیون لیتر در روز بوده و در ۱۰ ماهه سال ۱۴۰۱ این عدد به ۱۰۳,۵ میلیون لیتر در روز رسیده است. تصویر ۱، گزارش روند تراز بنزین با توجه به تولید عملیاتی (و نه ظرفیت تولید) و مصرف بنزین کشور در ۲۰ سال منتهی به ۱۴۰۰ و ده ماهه ابتدایی ۱۴۰۱ را نشان میدهد.

*** تراز گازوئیل کشور فعلا مثبت است**

گازوئیل در بخشهای مختلف اقتصادی به مصرف میرسد، اما عمدهترین مصرفکننده این فرآورده نفتی بخش حمل‌ونقل است که حدود ۶۰ درصد گازوئیل مصرفی کشور را به خود اختصاص می‌دهد. در بخش تولید گازوئیل، ظرفیت تولید پالایشگاهی کشور در ۲۰ سال گذشته از ۶۹,۱ میلیون لیتر در روز در سال ۱۳۸۰ به حدود ۱۱۵ میلیون لیتر در روز در سال ۱۴۰۰ افزایش پیدا کرده است.

اکنون با معادل‌سازی مقدار تولید و مصرف گازوئیل در کشور مشخص میشود مقدار تولید ۲۵ میلیون لیتر بیشتر از مقدار مصرف آن است. در صورت افزایش روند مصرف و نیز عدم افزایش تولید، در چند سال آینده ممکن است کشور وارد کننده گازوئیل نیز شود؛ یا در خوشبینانهترین حالت مقدار تولید و مصرف سر به سر شود. تصویر ۲ روند تراز گازوئیل با توجه به تولید و مصرف گازوئیل کشور در ۲۰ سال منتهی به ۱۴۰۰ را نشان میدهد.

*** ارزبری سالانه ۵ میلیارد دلار واردات بنزین در افق ۱۴۲۰**

بررسی روند رشد مصرف بنزین و گازوئیل طی سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۰ نشان میدهد که میزان مصرف سالیانه بنزین و گازوئیل ۲۰ سال گذشته به صورت متوسط به ترتیب سالیانه ۱,۹ و ۰,۷ درصد رشد داشته است. با احتساب نرخ رشد مصرف ۱,۹ درصد برای بنزین و رشد ۰,۷ درصدی گازوئیل، کشور در سال ۱۴۲۰ به حدود ۱۳۵ میلیون لیتر بنزین (خط سبز رنگ) و ۱۰۲ میلیون لیتر گازوئیل (خط آبی رنگ) برای مصرف در بخش حمل و نقل نیاز خواهد داشت.

تصویر ۳ میزان بنزین و گازوئیل موردنیاز کشور با احتساب رشد میانگین مصرف طی ۲۰ سال منتهی به ۱۴۰۰ و پیش‌بینی این مقادیر تا ۱۴۲۰ را نشان میدهند.

به منظور ایجاد تراز تولید و مصرف سوخت بنزین و گازوئیل در کشور و پوشش کسری مورد نیاز کشور در افق ۱۴۲۰، سه حالت کلی را به صورت زیر میتوان در نظر گرفت:

۱- افزایش تولید سوخت با احداث پالایشگاه در کشور: به منظور درک بهتر این موضوع باید بدانیم که در سال ۱۴۰۰، پالایشگاه اصفهان با ظرفیت ۳۴۰ هزار بشکه در روز پالایش نفت خام، روزانه ۱۱ میلیون لیتر بنزین تولید کرده است. این بدان معناست که سناریوی افزایش تولید برای پوشش مصرف سوخت بنزین نیازمند احداث ۲ پالایشگاه مشابه پالایشگاه اصفهان است که هزینه ای بالغ بر ۱۵ میلیارد دلار را در پی خواهد داشت.

اگرچه برخی نیز معتقدند توسعه پالایشگاهها با خوراک میعانات گازی مانند پالایشگاه نفت ستاره خلیج فارس بهترین گزینه برای تولید سوخت در کشور به شمار میرود. اما بررسیها نشان میدهد تراز تولید و مصرف میعانات گازی در کشور با توجه به افت فشار مخازن گازی پارس جنوبی طی ۲ سال آتی نیز با چالشهای جدی مواجه

است. از این رو توسعه پالایشگاهها با خوراک میعانات گازی نیز با ابهامات جدی رو به رو است.

۲- افزایش میزان واردات سوخت به منظور پوشش کسری موردنیاز: در این حالت نیز با احتساب نرخ ۶۰ سنت به ازای هر لیتر بنزین به منظور پوشش کسری ۲۲ میلیون لیتر در روز بنزین، سالانه ۵ میلیارد دلار به هزینههای دولت افزوده خواهد شد.

۳- استفاده از ابزار بهینه‌سازی مصرف سوخت: در این سناریو دولت میتواند با استفاده از توسعه سوختهای جایگزین مانند CNG، استانداردسازی موتورهای مورد استفاده در وسایل نقلیه، تبدیل سوختهای خالص به سوختهای امولسیونی، افزایش راندمان نیروگاهها و کاهش مصرف سوخت مایع در آنها، افزودن متانول تولیدی به سوخت در محدوده ایمن، اجرای قانون اسقاط خودروهای فرسوده در کشور، نوسازی ناوگان حمل و نقل درون شهری و برون شهری، فرهنگسازی و اصلاح الگوی مسافرت، توسعه فناوریها به منظور جلوگیری از قاچاق سوخت در کشور و غیره-که در گزارشهای آتی به آن پرداخته خواهد شد- میزان مصرف سوخت را به میزان قابل توجهی کاهش دهد.

بنابراین عدم توجه به بهرهوری و نگاه صرف به مقوله افزایش تولید یا واردات به منظور موازنه تولید و مصرف سوخت بنزین هزینههای دولت را به میزان قابل توجهی افزایش خواهد داد. به نظر میرسد در حال حاضر، بهرهوری انرژی به ویژه سوخت که تا به حال و در همه دولتهای پس از انقلاب به عنوان نقطه تاریک حکمرانی انرژی از آن یاد میشود، ضرورتی است که عدم درک آن هزینههای اقتصادی، سیاسی و امنیتی را به کشور تحمیل خواهد کرد.

بنابراین نگاه ویژه دستگاههای ذی‌ربط به مسئله مصرف بهینه سوخت در سیستم حمل و نقل کشور و جلوگیری از هدر رفت و قاچاق این سوختها از جمله مواردی است که طی سالیان آتی از اولویتهای کشور قلمداد میشود.

اخبار کوتاه

یک مقام مسئول عنوان کرد؛

احتمال واردات بنزین برای ایام نوروز قوت گرفت

زیار گفت: حداکثر توان تولید و ذخیره سازی بنزین در حال انجام بوده و در صورتی که ذخیره سازی وجود نداشته باشد، با کمبود بنزین مواجه شده و در ایام نوروز نیاز به واردات داریم.

با قطعی برخی از جایگاه‌های سوخت CNG گمانه زنی‌هایی مبنی بر واردات بنزین در ایام نوروز وجود دارد، علی زیار، قائم مقام مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران در رابطه با این موضوع به مهر گفت: اکنون صادرات بنزین به صورت جدی وجود ندارد، زیرا افزایش ۲۱ دردصدی مصرف را پیش رو داریم در صورتی که چنین افزایش مصرفی وجود نداشت می‌توانستیم نیمی از این سوخت را صادر کرده ایم و ارزش افزوده داشته باشیم. زیار ادامه داد: میانگین تولید بنزین در کشور بین ۱۰۷ تا ۱۰۴ میلیون لیتر در روز است اما این عدد متناسب با اورهال شدن پالایشگاه‌ها متغییر است، به عنوان مثال ستاره خلیج فارس در ماه آینده اورهال می‌شود که این موضوع باعث کاهش تولید روزانه می‌شود که ممکن است این عدد به ۹۸ میلیون لیتر در روز برسد. وی اضافه کرد: هر ساله در نیمه دوم کاهش مصرف بنزین را داشتیم اما متأسفانه در سال جاری با افزایش مصرف بنزین روبرو شده ایم به طوری که نسبت به سال گذشته افزایش ۲۱ درصدی را نسبت به گذشته داشته ایم به طوری که از مصرف ۸۴ میلیون لیتر به ۱۰۴ میلیون لیتر در روز رسیده است. این مقام مسئول با انتقاد از افزایش مصرف بنزین در فصل سرد سال اضافه کرد: معمولاً رشد مصرف بنزین باید ۵ تا ۸ درصد باشد که ما علت آن را کرونا می‌دانیم که با یک حساب سر انگشتی متوجه می‌شویم ۸ درصد یعنی ۸ میلیون لیتر معادل ۲۵۰ هزار بشکه یعنی ۱۰ میلیارد دلار که امکان سرمایه گذاری نیز وجود داشت. زیار در پاسخ به این سوال مهر که آیا در احتمال واردات بنزین در ایام نوروز وجود دارد، گفت: درصورتی که ذخایر ما به حد قابل قبولی برسد دیگر نیازی به واردات نداریم. وی با اشاره به اینکه مصرف بنزین در ایام نوروز افزایش پیدا می‌کند خاطر نشان کرد: اکنون مصرف روزانه ما ۱۰۴ میلیون لیتر در روز است در صورتی که در ایام نوروز این عدد به ۱۲۶ میلیون لیتر می‌رسد و پیش بینی‌ها حاکی از آن است که این مصرف در سال جاری به ۱۳۰ میلیون لیتر در روز نیز برسد تا بتوانیم ایام نوروز را سپری کنیم که تنها در صورت ذخیره سازی امکان پذیر خواهد بود. قائم مقام مدیرعامل شرکت پخش و پالایش فرآورده‌های نفتی در خاتمه یاد آور شد: اکنون با تمام توان و حداکثر توان تولید و ذخیره سازی در حال انجام است اما در صورتی که ذخیره سازی وجود نداشته باشد، به احتمال زیاد با کمبود بنزین مواجه می‌شویم و در این صورت باید برای ایام نوروز بنزین خریداری کنیم.

استمرار گاز رسانی حتی با قطعی سوآپ گازی ترکمنستان

ایران گاز برخی از استان‌ها را از طریق سوآپ گازی تأمین می‌کرد، اما درست دربحرانی‌ترین شرایط و سرمای شدید هوا ترکمنستان گاز خود را قطع کرد با این حال گازرسانی به تمام نقاط کشور ادامه دارد.

سال گذشته بود که قرارداد سوآپ گازی ترکمنستان به ایران، به امضا رسید. قراردادی سه جانبه بین ایران، ترکمنستان و آذربایجان که براساس این قرارداد، سالانه ۱.۵ تا ۲ میلیارد مترمکعب گاز ترکمنستان از خاک جمهوری اسلامی ایران به جمهوری آذربایجان انتقال پیدا می‌کرد. اما سهم ایران در این میان چه بود؟ در این مسیر، ایران گاز مصرفی مورد نیاز در پنج استان شمالی کشور را به عنوان حق انتقال این گاز برداشت می‌کرد. واقعیت این است که در سال گذشته و با فعال سازی دیپلماسی انرژی و امضای قرارداد سوآپ گاز ترکمنستان و ورود ۵ میلیون مترمکعب گاز از انتهای شبکه توزیع گاز در شمال شرق کشور (که همواره نخستین محل افت فشار گاز در زمان‌های کمبود بوده است)، شبکه گاز پایدار شده و جلوی افت فشار در شمال شرق هم گرفته شد.

امسال با کاهش دما در ۲۰ استان کشور مصرف گاز در بخش خانگی از ۷۰۰ متر مکعب گذر کرد و نگرانی‌هایی را به وجود آورد، که با تعطیلی تهران و صرفه جویی در بخش خانگی این میزان مصرف به ۶۶۰ متر مکعب رسید و تولید گاز همچنان ۸۴۰ متر مکعب است و تنها شهری که قطعی گاز را تجربه کرد تربت جام بود که آن هم در صورتی که سوآپ گازی ترکمنستان قطع نشده بود احتمال قطعی گاز در بخش خانگی این شهر بعید به نظر می‌رسید .

اگرچه ایران گاز برخی از استان‌ها از طریق سوآپ گازی را تأمین می‌کرد، اما درست در بحرانی‌ترین شرایط و سرمای شدید هوا ترکمنستان سوآپ گازی خود را قطع کرد که به گفته مدیر دیسپچینگ شرکت ملی گاز محمد رضا جولایی افزایش مصرف گاز در بخش خانگی از یک سو و قطع سوآپ گازی از سوی ترکمنستان شرایط بحرانی را برای مردم به خصوص در شمال کشور رقم زده، چرا که افت فشار گاز در برخی از مناطق شمالی کشور منجر به قطعی مقطعی گاز شده و این نگرانی را برای مردم به وجود آورده که مبادا قطعی‌های گاز به صورت گسترده اتفاق بیفتد. قطع سوآپ گاز ترکمنستان در حالی اتفاق افتاد که این کشور بار دیگری هم صادرات گاز خود را به ایران قطع کرد و جلیل سالاری در رابطه با این موضوع به مهر گفت: سال ۱۳۸۶ هم بحران سوخت رسانی داشتیم، اما امسال کاهش دما فراگیری بیشتری در کشور دارد و تمام کشور کاهش دما را تجربه کرده‌اند در صورتی که در سال ۸۶ تنها شمال شرق ایران کاهش دما به این شکل داشت در آن زمان ترکمنستان گاز خود را به روی ایران قطع کرد و امسال همان اتفاق تکرار شد. اگرچه قطع سوآپ گازی مشکلات عدیده ای را برای مردم ایران به خصوص مناطق شمال کشور را رقم زد با این وجود با تدابیری نظیر تعطیلی استان تهران، صرفه جویی مردم در مصرف گاز، توزیع گاز مایع تا حدی توانستیم از این بحران گذر کنیم.

پس از مشکلات پی در خراسان رضوی وزیر نفت برای بازدید از وضعیت گاز رسانی راهی این استان شد و در ارتباط تلویزیونی گفت: طی سفری که به خراسان رضوی داشته‌ایم از بدو ورود به استان جلسه‌ای با استاندار محترم خراسان رضوی داشته‌ایم و روند گاز رسانی در جنوب خراسان رضوی و مشکلاتی که روز گذشته برخی از شهرستان‌های این استان در عرصه گاز رسانی پیش آمده بود بررسی کردیم، خوشبختانه شبکه گاز در سراسر کشور پایدار است و تنها شهرستان تربت جام که نزدیک به ۱۷ هزار مشترک ما از نعمت گاز بی بهره اند به همین دلیل از روز گذشته تا کنون همکاران در شرکت ملی گاز و شرکت پالایش و پخش تمام توان خود را به کار گرفته‌اند.